

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Mezőgazdasági körkép

Kistelek és környéke

Csongrád megyében 1983-ban 65 mezőgazdasági termelőszövetkezet gazdálkodott. Ha az elmúlt év időjárását egyetlen kulcsszóval akarjuk jellemezni, csak ezt a szót írhatjuk le: **aszály**.

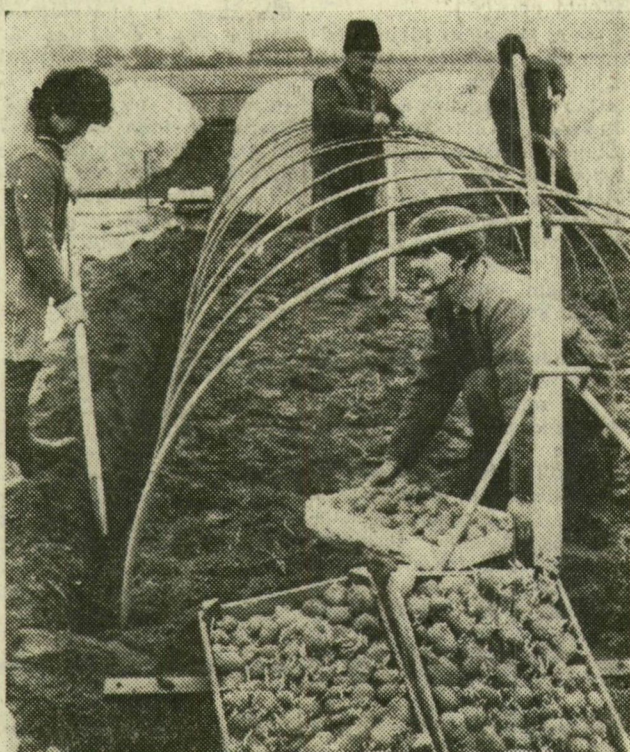
Hogy a szárazság valójában mekkora károkat okozott, pontos, egzakt számadatokkal meghatározni lehetetlen. Mihez viszonyítsuk a termés kiesést? Az 1982-es eredményekhez? Az akkori időjárás az átlagnál jobban kedvezett a növények fejlődésének. Ugyanakkor hasonló mennyiségű, eloszlású csapadék mellett, és közel azonos időtartamú napsütés esetén a terméseredmények évről évre emelkednek, mert fejlődnek a termelőeszközök, egyre újabb és jobb fajtákat vetnek, változnak a termények értékesítési lehetőségei is. Tavaly április elején szép volt a határ. Mondják, eddig sohasem ígért ekkora termést. Az ígért és a tényleges eredmény különbségét sem lehet számítani. Ezért minden aszálykárbeszélés legalább egy kicsit vitatható.

Ha a megye termelőszövetkezeteinek elmúlt évi gazdálkodását az 1982-eshez viszonyítjuk, megállapíthatjuk, hogy a térszék együttes eredménye 55,3 százalékkal csökkent, ezen belül a veszteség a tizenháromszorosára nőtt. Az előző évhez viszonyítva csupán négy szövetkezetben nőtt a nyereség. (Ide tartozik az általunk részletesebben vizsgált területről a csengelei Aranyhomok.)

Csongrád megyében hét termelőszövetkezet van, amelynek a nyeresége meghaladta a 20 millió forintot. Ezek adják az együttes eredmény 49,5 százalékát.

A megyében 27 térszék pénzügyi hiánnyal zárt, amelyek közül 18 veszteséges. A hiányt 13 szövetkezet saját meglévő alapjainak bevonásával, illetve a bankkal közösen rendezte. Tízennégy termelőszövetkezetben a pénzügyi hiányt teljes egészében nem sikerült kiegyenlíteni, közülük tízben a gyorsított, egyben pedig a rendes veszteségrendezési eljárás megkezdődött. További három térszékben (köztük a baksi Magyar-Bolgár Barátság Termelőszövetkezetben) a rendezetlen pénzügyi hiány összege nem számottevő és kigazdálkodható.

Csongrád megyében a mezőgazdasági szövetkezetekben üzemi termelési érték — folyó áron — 1982-höz viszonyítva 2,4 százalékkal, azaz 226 millió forinttal csökkent, amelyből 66 millió forintot a nem mezőgaz-

Molnár István és családja, a balástyai Rákóczi Tsz tagjai. Évről évre nagyobb területen ültetnek korai burgonyát fólia alá

dasági tevékenységben 1983-ban már nem szereplő kisvállalkozások teljesítménye okoz.

Ha a különböző ágazatokat hasonlítjuk össze, az állattenyésztés és a mezőgazdasági mellétevékenység termelési értéke 10,8 százalékkal nőtt. Ez a növekmény csak 70 százalékkal mérsékelte a növénytermesztés kiesését.

A fontosabb termelői eredmények színvonala lényegesen alatta maradt a már korábban elértnek. Az egy hektár termőterületre jutó szövetkezeti eredmény 45 százaléka az 1982. évinek. A növénytermesztésben a hektáronkénti bevétel mintegy 2000 forinttal csökkent. Ez a kiesés azonos 600 kilogramm kukorica termelőláron számított értékével. Jobb időjárási körülmények között minden hektáron legalább ennyivel több teremthetett volna. (Csongrád megye összes termőterülete közel 250 ezer hektár.)

Termelőszövetkezet	Termőterület (hektár)	Termelési érték (millió Ft)
Csengele, Aranyhomok	4561	111,14
Pusztaszer, Hét vezér	4540	162,90
Ópusztaszer, Árpád vezér	3649	117,21
Balástya, Rákóczi	3323	53,12
Kistelek, Új Élet	3062	66,17
Balástya, Móra	2974	72,64
Balástya, Alkotmány	2963	45,70
Kistelek, Magyar-Szovjet Barátság	2430	40,71
Baks, Magyar-Bolgár Barátság	2388	67,14

A kisteleki vonzáskörzetben 9 szövetkezet dolgozik. Közülük három nagyobb csoportot állíthatunk fel. Az első kategóriába tartoznak a korábban veszteséges (esetleg szanált) vagy az évek óta pénzügyi gondokkal küzdő szövetkezetek. Ilyen a két kisteleki, a baksi és az ópusztaszeri üzem. Ezekben a leggyengébbek a termőhelyi adottságok, legrosszabb a talaj, legkevesebb a víz. Az adottságoknak kevésbé megfelelő a termékszervezet. Ez utóbbinak a megváltoztatása nemcsak elhatározás és vetőmag kérdése. A speciális gépeket a hibás szerkezetnek megfelelően szerelték be. Ezek cseréje komoly beruházásokat igényelne, nem megy egyik évről a másikra. A szabályozó változására — éppen az anyagi gondok miatt — nem tudnak a kellő rugalmassággal reagálni.

A baksi Magyar-Bolgár Barátság Termelőszövetkezet gyengébb eredményében kétségtelenül nagy szerepe van az aszálynak. Bár adottságai számottevően javultak az elmúlt években. Területén befejeződött a melloráció. Kialakították a nagyüzemi táblákat, nem kell a gépeknek tanyákat kerülni, eltűntek a talaj egyenetlen-

ségei. A baksiak korábban sok hitelt vettek fel. A törlesztés és a hitelkamatok nagy megterhelést jelentenek.

Az ópusztaszeri Árpád vezér Termelőszövetkezetet éveken keresztül szanálták. Az elmúlt két év eredményei alapján úgy tűnik, nyereségük lassan stabilizálódik. Gyáli partnerükkel közösen működtetik az Elektroplast gazdasági társaságot. Innen a nehéz évben figyelemreméltó színvonalú hatékonysági mutató. Az alaptevékenységben a jövedelmező gazdálkodás feltételeit eddig nem sikerült megteremtteni.

A másik csoportot a három balástyai térszék alkotja. Az Alkotmány hagyományos homoki termelést folytat. A növénytermelésben becsült aszálykár értéke a kilenc szövetkezet közül itt a legmagasabb, 45,7 százalék. Mégis ez a számadat egy kicsit túlzónak is tűnik, kétségtelen tény, hogy a kalászosokat és a kukoricát sújtotta a legjobban a szárazság.

A Móra Termelőszövetkezetnek nagy ültetvényei vannak. Főként almát és őszibarackot termelnek. Több ezres juhászatuk van. A közelmúlt világszerte árcsökke-

néséi éppen ezt a két ágazatot sújtották a leginkább.

A harmadik csoportba a legjobban gazdálkodó üzemegységek tartoznak.

A pusztaszeri Hétvezér Tsz-ben az utóbbi években a magas színvonalú gazdálkodás stabilizálódott. Bár eredményük az elmúlt évben néhány millióval kevesebb lett, mint 1982-ben volt, de ez a tény nem ad okot aggodalomra. A megnövekedett elvonásnak csak egy részét fedezi a termények ár-emelkedése. Ugyancsak nőtték a költségek is. Ki kell emelni a pusztaszeriek jó üzletpolitikáját. Jól jövedelmez a Binder-szárító komplexum. A fűszerpaprikából a berendezéssel félterméket állítanak elő, nemcsak a saját terményeiket dolgozzák fel így, hanem a szomszédos gazdaságokét is. A szárító energiafelhasználásában az olajról a lényegesen olcsóbb gázzá álltak át.

Hasonlóan magas színvonalú gazdálkodás felé tart a csengelei Aranyhomok. Nátuk is ki kell emelni a jó üzletpolitikát. Jó eredményeket értek el a húsmarhatartásban — abban az ágazatban, amelynek lehetséges jövedelmezőségében nagyon sokan kételkednek.

Mostanában a legolcsóbb „beruházásnak” tűnik a szövetkezetek személyi állományának feltöltése szakemberekkel. Javulhatnak az eredmények az önelszámoló gazdálkodó egységek szaporodásával is. A gazdálkodó egységeknek megfelelő kritikával kell számba venniük objektív és szubjektív lehetőségeiket. A döntések jobb előkészítésével sokat lehet javítani a gazdálkodáson. S talán aszály sem lesz minden évben.

Bóle István

Áruforgalmi jelentés

A Belkereskedelmi Minisztérium áruforgalmi jelentése szerint a kiskereskedelem az év első hónapjában 31,8 milliárd forint értékű árut értékesített, folyó áron 9,5 százalékkal többet, mint tavaly januárban. Vegyes iparcikkek forintértékben 12,5 százalékkal, élelmiszerekből és élvezeti cikkekkel 7,6, ruházati termékekből 4,8 százalékkal értékesítettek többet, mint egy évvel korábban.

A jelentés megállapítja, hogy élelmiszerekből és élvezeti cikkekkel a viszonylag élénk kereslet mellett kiegyensúlyozott, jó volt a kínálat. A kereskedelem és az ipar összehangolt munkájának eredményeként az ár-emelés előtti napokban a hús és hűskészítmények iránti megnövekedett keresletet is sikerült kielégíteni. A többi alapvető élelmiszerből tejből, tejtermékből, cukorból, zsiradékból és lisztféléből is megfelelő volt a választék, a rizs minőségét azonban több helyütt kifogásolták a vásárlók. Továbbra is kevésnek bizonyult a keksz és több más édesipari készítmény. A disznóvágáshoz szükséges fűszerfélék többségükben rendelkezésre álltak. Burgonyából, zöldség- és gyümölcsféléből az évszaknak megfelelő volt az ellátás, viszont az árak a tavalyinál magasabbak.

A ruházati cikkek kínálatát az előző hónapokhoz képest javult, elsősorban azért, mert a december végén beérkezett import élelmiszer a választékot, másrészt, mert a hazai ipar is igyekezett december végén lemaradásait pótolni. Javult a kínálat egyebek között kártolt és fésűs szövetekből,

férfi-, női és gyermekkonfekciókból, felső kötöttárukból. Nem volt viszont elégtendő csecsemőruházati cikk, időnként és helyenként hiányzott az üzletekből a tréningruha. A harisnyanadrágok és zoknik sem álltak rendelkezésre megfelelő szín- és méretválasztékban.

Az iparcikkek közül jelentősen növekedett az építőanyagok, továbbá a bútorkorok iránt a kereslet. Az igényeket a kereskedelem többségében kielégítette.

Személygépkocsikból csaknem 50 százalékkal többet értékesítettek, mint tavaly januárban, mert a december végén beérkezett szállítmányok egy részét is januárban adták el.

A vasárak közül szerszámféléből, épület- és bútorkészítésből, szeg- és csavarféléből továbbra is válszárból, tejtermékből, élelmiszerből voltak. Szállírdtüzelésű kályhákból, tűzhelyekből elegendőt kínált a kereskedelem, s javult a mezőgazdasági kisgépek és eszközök választéka. A hűradástechnikai cikkek közül kevés volt a színes televízió és a Hi-Fi torony. Változatlanul kevés a hazai hűtőszekrény, az automata mosógép és az elektromos hűsugárzó. Szállírd tüzelőanyagból volt elegendő, a minőségi szettek azonban hiányoztak a TÚZEP-telepekről. Az ár-emelés előtti napokban sok fűtőolajat vásárolt a lakosság, ezért a hónap végén átmeneti hiányok adódtak. Változatlanul erőteljes a kereslet az építőanyagok iránt, de a falazóanyag, tetőcserep változatlanul kevés. Ajtó- és ablakkeretekből mérséklődött a választékhiány.

Új postahivatalok, konténerposták

Csaknem negyven településen teremt meg a postai szolgáltatások korszerű feltételeit az idén a Soproni Postaigazgatóság. Öt Győr-Sopron megyei, továbbá kilenc Veszprém megyei és hat Vas megyei község kap új postahivatalot az évben. Döntő többségüket a Posta Tervező Intézet típusterveinek felhasználásával építik, így a beruházásokat kisebb költséggel tudják megvalósítani. A postaigazgatóság szolgáltatás-fejlesztési törekvéseit a községi tanácsok közművesített telkek ingyenes átadásával segítik. Az ésszerű költség-takarékosságot szolgálja az a bevált gyakorlat is, hogy a beruházók egyeztetik elgondolásukat a községfejlesztési elképzelésekkel, s ahol lehetséges, más intézményekkel közösen építkeznek. Így tavaly például Koroncon a tatarékszövetkezettel együtt hoztak tető alá egy új épületet, amelyben a takarékszövetkezet a postai szomszédságában kapott helyet.

A kis lélekszámú községekben bérleményekben rendeznek be postahivatalokat. Az idén Győr-Sopron megyében három, Vas megyében hat, Veszprém megyében pedig hét helyen alakítanak ki meglévő épületekben postákat.

Ezenkívül folytatják az elavult posták felújítását. A rekonstrukciók idejére mozgatható hivatalkákat, ügynevezett konténerpostákat állítanak fel. A 15 négyzetméteres alapterületű, fémvázalékesítményeket a barcsi Unitech Ipari Szövetkezet gyártja. Az acéllemezfalakat hungarocell szigeteli, a padozatot pvc-szőnyeg borítja. A konténereket a Soproni Postaigazgatóság dolgozóinak útjára teszi postai célokra alkalmassá. A konténerek nagy előnye mozgathatóságuk: teherautóval oda szállítják őket, ahol éppen szükség van rájuk. Így a postai felújítások nem okoznak zökkenőket a szolgáltatásokban.

Termelőszövetkezet	100 Ft költségre jutó nyereség, ill. veszteség	Nyereség, ill. veszteség (millió Ft)
Pusztaszer, Hét vezér (III.)	19,40	25,58
Csengele, Aranyhomok (II.)	10	11,96
Balástya, Rákóczi (II.)	8,44	4,92
Ópusztaszer, Árpád vezér (III.)	6,70	6,81
Balástya, Móra (III.)	2,26	1,78
Baks, Magyar-Bolgár Barátság (—)	—0,29	—0,21
Kistelek, Új Élet (III.)	—1,00	—0,61
Balástya, Alkotmány (II.)	—2,24	—1,11
Kistelek, Magyar-Szovjet Barátság (II.)	—13,00	—0,71